ב"ה

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנת השבע עשרה

[redacted]

פרשת תולדות (תשי"ה) פרק כ"ז

הערה: גליון זה הוא המשך של גליון תולדות תש"ד שעסק אף הוא בפרק זה ביחוד בחלקו הראשון. עיין שם! גליוננו עוסק בעיקר בסוף הפרק.

א. שאלות כוללות:
1. הסוה את סתי הברכות: ברכת יצחק ליעקב, בראשונה כ"ז כ"ח - כ"ט.
ל " " " בשניה כ"ח ג - ד.
1. מה ההבדל העקרי ביו שתיהן? (בתכן, ולא בסגנון!)
2. מהי סבת ההבדל הזה?
2. רד"ק: ידע יצחק כי צריך עשו לברכתו, כי לא היה איש הגון וטוב, אבל יעקב לא היה צריך לברכה, כי ידע יצחק, כי ברכת אברהם לו תהיה ובריית קיום הזרע המיוחד לאברהם, ובניו ירשו את הארץ.
1. מה התמיהה טרצה לתרץ בדבריו?
2. במה טונה רד"ק כאן מדרך שאר המפרשים?

אב. ד' ועשה לי מטעמים...ואכלה בעבור תברכך נפשי...
אברבנאל מקשה: מה תלה יצחק ברכתו באכילת המטעמים, כאשר הרבה על זה הצווי לעשו: שא נא כליך...וצא השדה...ועשה לי מטעמים בעבור תברכך נפשי.
מה עונים לשאלתו המפרשים:
ראב"ע: כ"ח ל"ד ד"ה ויבז (כל דבריו שם וביחוד מן "ואילו היה הלחם" עד "צדה").
רמב"ן: " " " ויבז (" " " " "ומה שאמר לברך אותו" עד "ותהי עליו רוח אלוקים").
ספורנו: כ"ז ד' ד"ה ועשה לי מטעמים.

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:
1. כ"א ד"ה נשה נא ואטושך — מה קשה לו? - ולמה לא תרצו כפשוטו כמו שתרץ קטי זה הרמב"ן ד"ה נשה נא?
2א. ל"ג " ויחרד — למה לא רצה לפרשו כמשעו מלשון פחד? מהו הרעיון הצפון בדרש?
3. מ"ב " מתנחם — מה בין שלשת פרושיו? וע' רש"י ד' ו' ויבחם ה' כי עשה " " " " ויתעצב.
4. מ"ה " גם שניכם — מה קשה לו? (וע' רשב"ם ד"ה גם שניכם). ואיך אפשר לתרץ קטי זה בדרך אחרת?

ד. ל"ד ויצעק צעקה גדולה ומרה.
רש"י לתהלים פ' ו' האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שלישי: "ורבותינו פירשוהו על ג' דמעות שהוריד עשו שנאמר בו בראשית כ"ז ויצעק צעקה - הרי אחת גדולה הרי שתים, ומרה - הרי שלש,..."
מה הרעיון הכלול בדברי רבותינו?

ה. ברכת עשו
ל"ט הנה משמני הארץ יהיה מושבך.
1. למה התחיל יצחק את ברכת עשו ב"הנה" (ולא התחיל כן את ברכת יעקב כ"ח)?
ועיין: רמב"ן - ספורנו ד"ה הנה משמני.
2אא. רוב מפרשי הגויים - כעתיקים, כחוקרים חדשים - ורבים מתרגופיהם - וביניד תרגום לוסר, פרשו "מן" של "משמני" לשון שלילה והתרחקות כלומר: רחוק משמני הארץ יהיה מושבך (והתימה על תרגום בובר - רוזנצוויג שתרגמו אף הם כך בנגוד לכל מפרשינו). הסבר, מה הניעם לפרש כך?
התדע לסתור דבריהם מתוך המשך הדברים ומתוך הנקוד?

ואת אחיך תעבד. ראב"ע ד"ה ופרקת החל מן "ויש בברכתו כמה שאלות".
1א. מה הקשי סרוצה רב סעדיה לתרץ בעזרת פסוק לו' ו' וילך אל ארץ?
2אא. כיצד סותר הראב"ע את דבריו? הצדק?
3אאא. לשם מה מסביר ראב"ע שאין דומי-אדום ומה ענין הסבר זה לפסוקנו?
4אא. איזה חלק מדבריו אינו מתאים לשיעותינו בהסטוריה?

ו. שאלת סגנון: למה נקרא עשו בכל פרקנו "הגדול" ולא נקרא הבכור ומה תשיבות סגנוי זה?

יש לשלוח: תשובות (גם שאלות) לד"ר נחמה ליבוביץ, ירושלים, קרית משה.